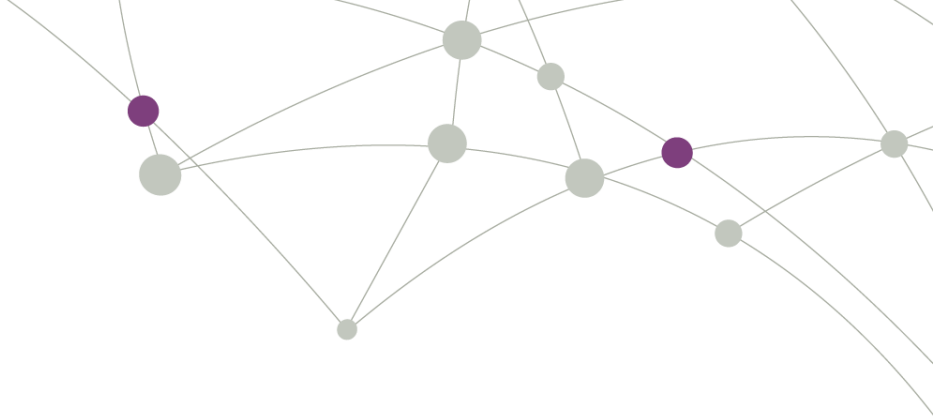

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

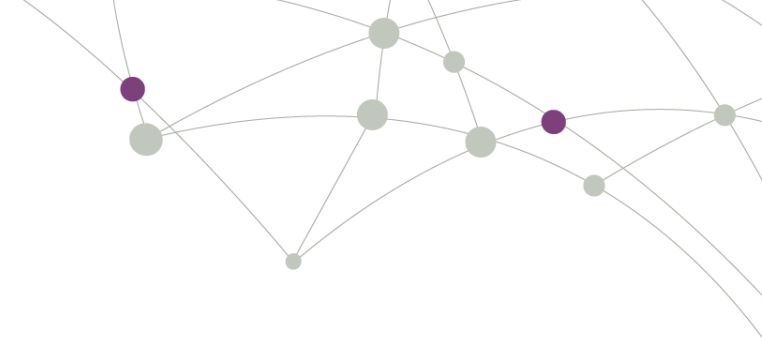
Open Access ja Open Research Data Horisont 2020s

Kristin Kraav

Eesti Teadusagentuur

Sisukord

- Mida mõistetakse OA ja OD all
- Taustadokumendid
- OA nõuded Horisondis
- OD piloot
- Lingid ja infoallikad

Mida mõeldakse *Open Access* all?

- OA = *online* ligipääs ilma tasuta kasutajale
  - eelretsenseeritud publikatsioonidele
  - teadusandmetele
- Kaks põhilist OA mudelit:
  - „**Roheline OA**“: ise-arhiveerimine autori poolt (reeglina rakendub embargoperiood)
  - „**Kuldne OA**“: kirjastaja tagab viivitamatu OA (reeglina tugineb „autor maksab“ mudelile)
- OA ei ole:
  - kohustus publitseerida
  - vastuolus patenteerimisega
  - ilma eelretsensioonita publitseerimine

Poliitiline taust

- Euroopa Komisjon soovib suurendada avalikult rahastatud teadustöö mõju – OA on üks võimalus selleks
- Eeldatav kasu
  - Parem ja efektiivsem teadustöö (*Science 2.0*)
  - Majanduskasv (*Innovaatiline liit*)
  - Laiem, kiirem ja läbipaistvam ligipääs teadustulemustele, nii teadlaste, ettevõtjate kui avalikkuse huvides (*RRI*)
- Kolm alusdokumenti aastast 2012:
  - http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/era-communication-partnership-excellence-growth_en.pdf
  - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0401:FIN:EN:PDF>
  - http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/recommendation-access-and-preservation-scientific-information_en.pdf

OA areng: 7RP → H2020

- **7RP**

- „**Rohelise OA**“ piloot osades valdkondades
- Lubatud embargoperiood: 6/12 kuud
- „**Kuldse OA**“ kulud lubatud kulud projekti eluea jooksul

- **H2020**

- OA kohustus kogu programmi ulatuses, lubatud nii **roheline** kui **kuldne** OA
- Lubatud embargoperiood: 6/12 kuud
- **Kuldse OA** kulud lubatud projekti eluea jooksul; projektijärgse OA kulu piloot
- Eelistatakse varianti, et autoriõigus jääb autorile ning autor annab kirjastajale litsentsi
- OD piloot

Open Access kohustus H2020s

- Iga H2020 osalev organisatsioon peab tagama kõigi projekti tulemusel ilmunud eelretsenseeritud publikatsioonidele avatud ligipääsu:
  - Artikli lõplik versioon tuleb üles laadida vabalt valitud (eelistatult [OpenAIREga](#) liidestatud) repositooriumi
  - Avatud ligipääs tuleb garanteerida kas avaldamise hetkest või hiljemalt 6/12 kuu jooksul
  - Tuleb tagada avalik ligipääs bibliograafilistele metaandmetele, mis selle publikatsiooni identifitseerivad
  - Pilootprojekti raames on eesmärk samal ajal teha avalikult ligipääsetavaks ka teadusandmed, mis on vajalikud tulemuste valideerimiseks

OA kohustus H2020s (2)

- Grandilepingu **artikkel 29**
  - 29.1 Obligation to disseminate results
  - 29.2 Open access to scientific publications
  - 29.3 [Open access to research data]
  - 29.4 Information on EU funding — Obligation and right to use the EU emblem

‘This project has received funding from the [European Union’s Horizon 2020 research and innovation programme][Euratom research and training programme 2014-2018] under grant agreement No [Number]’.
  - 29.5 Disclaimer excluding [Commission][Agency] responsibility
  - 29.6 Consequences of non-compliance
- vt ka grandilepingu anoteeritud versiooni, lk 29:
http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/amga/h2020-amga_en.pdf

Open Data piloot H2020s

- Piiratud ulatusega **pilootprojekt**, mille eesmärgiks on parandada projektide poolt tekitatud teadusandmete ligipääsu ja taaskasutust.
  - Future and Emerging Technologies
  - Research infrastructures – part e-Infrastructures
  - Leadership in enabling and industrial technologies – Information and Communication Technologies
  - Societal Challenge: 'Secure, Clean and Efficient Energy' – part Smart cities and communities
  - Societal Challenge: 'Climate Action, Environment, Resource Efficiency and Raw materials' – except raw materials
  - Societal Challenge: 'Europe in a changing world – inclusive, innovative and reflective Societies'
  - Science with and for Society
- Lisaks toodud valdkondadele võivad **soovi korral** avaandmete piloodis osaleda **ka kõik teised** H2020 projektid.

Open Data piloot H2020s (2)

Piloodis osalemise nõuded:

- *Data Management Plan* – projekti *deliverable* 6. kuul
  - dokument, mis kirjeldab, kuidas projekti jooksul kogutud või tekitatud teadusandmeid käsitletakse nii projekti jooksul kui pärast selle lõppemist: *Mis andmeid kogutakse või genereeritakse? Milliseid standardeid kasutatakse, kuidas metaandmed genereeritakse? Milliseid andmeid kasutatakse? Millistele andmetele antakse vaba ligipääs? Kuidas andmeid hallatakse ja säilitatakse?*
- Projektidel on kohustus andmed üles laadida teadusandmete repositooriumisse, kusjuures [OpenAIRE](#) peaks linkima artiklid andmestikuga
- Lisaks peavad projektid astuma samme, et teadusandmetele pääseks ligi, neid saaks kasutada, reprodutseerida ja levitada ilma tasuta. Soovitav on kasutada selleks Creative Commons litsentsi. Projektid peaksid andma ka infot vajaminevate vahendite (tarkvara, analüüsiprotokollid, algoritmid) kohta, või ka vahendid kättesaadavaks tegema.

Lisainfo

- [Guidelines on Open Access to Scientific Publications and Research Data in Horizon 2020](#)
- [Guidelines on Data Management in Horizon 2020](#)
- Eesti Teadusagentuuri teadusandmete seminar – järelvaadatav ETAg YouTube kanalilt